

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošti, hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v torek, dne 18. junija 1935.

Štev. 69.

Avtomobilska cesta Ljubljana-Sušak

V nedeljo dopoldne je bila v Zagrebu pod predsedstvom gradbenega ministra dr. Kožulja konferenca zastopnikov banknih uprav Dravske in Savske banovine ter zastopnikov gospodarskih krogov iz Zagreba, Sušaka in Ljubljane glede zgraditve avtomobilske ceste iz Ljubljane na Sušak. Iz Ljubljane so se udeležili konference ban dr. Dinko Puc, predsednik občine dr. Ravnihar, predsednik Zbornice za TOI Ivan Jelačin z gen. tajnikom in poslanca Ivanom Mohoričem, gen. tajnik Zveze indust. inž. Milan Šuklje, tajnik Naglas ter za tehn. oddelek ban. uprave njegov načelnik inž. Skaberne ter načelnik inž. Orel.

Na konferenci se je razpravljalo tako o financiranju trasiranja ceste, ko tudi gradbenih stroškov ter o definitivni določitvi trase. Na konferenci je vlado enodušno prepričanje, da se mora nova cesta zgraditi, in sicer čim prej. Predsednik Zbornice Ivan Jelačin je pri tej priliki opozoril, da slovenski gospodarski krogi od te zahteve ne morejo odstopiti, ker je Slovenija že 17 let odrezana od morja in bi že z Blairrovim posojilom morala dobiti železniško zvezo z morjem. Nova avtomobilska zveza je zato le nekaj nadomestek že zakonjene železniške zveze, ki pa železniške zveze same ne more odtehtati. Na konferenci se je govorilo tudi o širini nove ceste, ki bo široka le 8 metrov. Določilo se je nadalje, da se mora trasiranje ceste začeti takoj in da mora biti to delo dokončano do oktobra. Nadalje se je govorilo tudi o tem, kako doseči, da bo čim prej zagotovljen zadosten kredit za pričetek gradbenih del. Končno se je na konferenci, ki je trajala nad tri ure, ugotovilo, da mora pomeniti nova avtomobilska cesta Ljubljana-Sušak začetek zgraditve velikega cestnega omrežja za avtomobilski promet, ki bo zvezal vse naše turistične kraje s tujino. Zato se bo morala na cesti Ljubljana-Sušak priključiti cesta od severne meje, pri Sušaku pa cesta ob vsej morski obali prav do Kotora. Na vzhod pa bi morala nova avtomobilska cesta dobiti zvezo s Hrvatsko, Bosno in naprej v Beograd.

Konferenca je tako bila v vsakem pogledu pozitivna, in brez strahu, da bi se kdaj očital pretiran optimizem, moremo reči, da bo v kratkem avtomobilska cesta iz Ljubljane na Sušak sezidana.

Prav zato pa smatramo za potrebno, da pred trasiranjem proge opozorimo še na par dejstev.

Nameravana avtomobilska cesta bo prva cesta te vrste v Jugoslaviji. Služila bo predvsem avtomobilskemu prometu in to naložbo naj se izvede do zadnje konsekvence. Zato naj bo flakovana tako, kakor najbolj ustreza avtomobilskemu prometu. Zato naj ne vozi skozi obljubene kraje, temveč mimo njih, da more avtomobilist razviti vso hitrost svojega voza. Zato naj bo tudi zadostno široka, da ne bo vsako srečanje dveh voz prisililo voznika, da iz previdnosti zmanjša hitrost.

To bo prva cesta te vrste, ki naj bo vzor vsem poznejšim avtomobilskim cestam. Zato naj bo v vsakem pogledu prvovrstna in takšna, da bo zadostovala še čez leta, ko se bo avtomobilski promet na njej povečal za 10, 20krat in več. Zlasti potem, ko bo zgrajena avtomobilska zveza iz Ljubljane v Avstrijo, je pričakovati, da bo avtomobilski promet narastel naravnost rekordno. Velika napaka bi bila in tudi zapravljjanje denarja, če bi bila nameravana cesta za ta promet preozka in če bi jo bilo treba potem razširiti. Nova cesta mora biti že takoj spočetka prilagojena tudi za tako silen promet!

Upoštevati pa je tudi to, da bo na novi cesti silno močan promet s tovornimi avtomobili in da bodo vedno bolj pogosti na

cesti orjaški tovorni avtomobili, ki bodo vozili blago k morju in iztovorjeno blago v Slovenijo. Tudi ta promet bo stalno rastel, ker bo avtomobilska cesta prevzela velik del onega prometa, ki bi sicer šel po železnici, če bi bila direktna železniška zveza med Slovenijo in morjem. Nova avtomobilska cesta bo zato prometna žila prvega reda. Temu primerno mora zato biti tudi zgrajena.

Koristno pa bi tudi bilo, če bi se pri tej priliki proučilo še drugo vprašanje: če namreč ni najbolj ekonomično, da se ustanovi posebna privilegirana družba za gradnjo avtomobilskih cest. V glavnem bi sicer dale država, zainteresirane banovine in občine denar za gradbo cest, toda tudi mnogo za-

sebnega domačega kapitala bi bilo mogoče pritegniti, če bi država jamčila za njegovo obrestovanje. Na ta način se ne bi olajšalo le financiranje gradbenih stroškov, temveč bi se dosegla tudi ona kontrola interesov, ki bi jamčila, da bi se gradbena dela izvršila dobro in solidno. A tudi na zgraditev novih hotelov ob novi cesti bo treba misliti, saj bo nova cesta cele doline šele odprla tujskemu prometu.

Nova cesta Ljubljana-Sušak odpira celo vrsto veselih perspektiv v naše gospodarsko življenje. Naj se zato pravočasno poskrbi, da bo mogoče čim več teh perspektiv uresničiti in tudi čim prej. Pri prvi pravi avtomobilski cesti Jugoslavije naj ne bo nobenega zvonjenja po toči!

2. plenarna seja Zveze trgovskih združenj v Celju

Dne 14. t. m. je bila v mali dvorani »Narodnega doma« v Celju II. plenarna seja Zveze.

Sejo je vodil zvezni predsednik Josip J. Kavčič, ki se je uvodoma spominjal preminelega vnetega sodelavca v naših organizacijah g. Franca Štupice in poročal nato o čestitkah, ki jih je Zveza poslala senatorjem, novemu banu in novemu finančnemu direktorju.

V svojem poročilu je predsednik razpravljaval o banovinskem proračunu za leto 1935/36. in ugotovil, da je bila priprava proračuna niso imeli prilike, da bi proračun proučili. Kar se tiče samouprav in njih financ, je potrebno, da se uredi po gospodarskih prilikah, da se takse, ki jih plačujeta trgovci in potrošnik ukinejo, kar je v skladu s tozadevnimi sklepi Centralnega predstavništva.

Nato je poročal o novi konkurenci, ki jo občutijo trgovci od tvornice, to je od njih prodaje blaga v tvornicah nameščenim delavcem. Te prodaje so se tako razpasle, da prodajajo tvornice delavstvu blago znatno čez njegove potrebe, da so delavci skoraj prisiljeni, da postajajo nekaki potniki za tvornice. Trgovstvo zato zahteva, da se prodaja blaga tvorniskim delavcem omeji na

količino, ki jo delavec zase in za svojo družino potrebuje.

Predsednik Kavčič je podal pregled o delovanju naših organizacij, o delovanju Osrednje sekcije, sekcije drogistov, sekcije knjigotrgcev in sekcije fototrgovcev. Po poročilu predsednika je prečital tajnik Združenja trgovcev g. F. Skaza predlog glede zaposlitve in strokovne naobrazbe vajencev.

Nato se je razpravljalo o zaposlitvi vajencev, o potrebi višje šolske predizobrazbe in o uvedbi fakultativnih pomočniških izpitov in napravilo primerne sklepe.

Sledila je razprava o finančnem stanju Zveze ter so bili sprejeti potrebni sklepi.

Sledila je obširna debata in razprava o organizaciji in o ukrepih, ki jih bo Zveza podvzela.

Plenum je obravnaval tudi uvedbo stanovskega glasila in napravil tozadevne sklepe.

Predsednik je nato razvil program stanovske organizacije, katerega so zborovalci toplo sprejeli.

Pri raznoterostih se je razpravljalo o nekaterih notranjih zadevah. Ta plenarna seja je dala odločno smer organizatoričnemu delu trgovstva in pravcu upostavitve močne stanovske organizacije.

Investicijska politika SUZOR-a Nov članek inž. Hoffmanna

Investicije SUZOR-a, ki so storjene, da se nalože od zavarovanja v primeri nesreče in ki bi morale dati po zakonu 7% obrestovanje, ki pa dejansko ne dajo teh obresti, so naslednje:

Uradove palače

Za zgraditev uradovih palač črpa SUZOR dohodke za panogo nezgodnega zavarovanja (investicije) iz dohodkov okrožnih uradov za bolezensko zavarovanje s tem, da jim diktira predrage najemnine, ki so dejansko dostikrat tudi za 50% nad dejansko vrednostjo najemnine. Okrožni uradi morajo vse te ogromne najemnine plačevati SUZOR-u, ki je njihov neposredni predpostavljani, obenem pa tudi hišni gospodar. S čim plačajo okrožni uradi to drago najemnino? Okrožni uradi plačujejo te predrage najemnine po nalogu SUZOR-a od svojih dohodkov, ki so namenjeni primarnim bolezenskim dajatvam (zdravniška pomoč, zdravlila, hranarina, rodbinske podpore itd.). Vzemimo za primer zagrebški okrožni urad. Palača SUZOR-a v Zagrebu (Mihanovičeva ul. 3) je s svojimi luksuznimi prostori zgrajena za 32 milijonov Din. Ta znesek se mora po zakonu obrestovati s 7% obresti v obliki najemnine, pa čeprav je danes vredna ta palača samo 15 milijonov Din. Za prostore, v katerih je sedaj Okrožni urad, znaša najemnina skupno z razsvetljavo in kurjavo 1.255.000 Din. Vsak drug hišni posestnik bi bil srečen, če bi za

prostore, kakršne ima danes Okrožni urad, prejel za navedene prostore tudi samo polovico te najemnine. V tem primeru pa bi mogel Okrožni urad za polovico te najemnine več izdati za zdravljenje svojih članov. Isti primer je v Beogradu, Skoplju in v vseh krajih, v katerih je SUZOR hišni gospodar okrožnih uradov.

Sanatoriji in zdravilišča SUZOR-a

Splošno je znano, da so zagrebške bolnišnice prenapolnjene z bolniki in da se zagrebški okrožni urad že leta dolgo muči, kako bi mogel katerega svojih članov spraviti v bolnišnico. Istočasno pa vodi SUZOR svojo drago sanatorijsko politiko, negirajoč bolniško zdravljenje v svojih lastnih bolnišnicah. SUZOR je v zadnjih desetih letih kupoval drage dvorce, neprimerne podrtje ter jih adaptiral v sanatorije. Vsa ta poslopja so bila kupljena iznad njih realne vrednosti in adaptirana so v drage sanatorije z novcem iz panoge nezgodnega zavarovanja ter s tem, da jih okrožni uradi morajo amortizirati po 7% z denarjem, ki je bil zbran z bolezenskim zavarovanjem.

Po določilu § 243. Suzorovih statutov so namreč okrožni uradi zavezani vzdrževati sanatorije, in to na ta način, da je vsakemu okrožnemu uradu določeno stalno število postelj, ki jih mora napolniti s svojimi bolniki, dočim se morajo ostale postelje napolniti z zasebnimi bolniki. Za postelje

morajo okrožni uradi plačevati dnevno 75 Din, dočim velja oskrba za zasebnike 100 Din.

Okrožni uradi pa so večinoma pasivni in zato ne morejo izpolnjevati niti primarnih dolžnosti bolezenskega zavarovanja. Zato ne morejo te visoke sanatorijske stroške plačevati ter se branijo, da bi svoje bolnike namestili v teh sanatorijih. Pa tudi zasebniki nočejo iti v sanatorije za 100 Din dnevno, ker je privatno zdravljenje cenejše. Zato ni čudno, da so SUZORovi sanatoriji na pol prazni in da SUZOR ne more amortizirati svojih sanatorijev, temveč mora za njih vzdrževanje celo doplačevati. Vsakemu gospodarskemu strokovnjaku je jasno, kakšne posledice nastajajo, kadar ni sanatorij popolnoma izkoriščen ter ostaja režijska ista, kakor če bi bil polno izkoriščen. To pomeni, da se od 52 milijonov Din, kolikor je bilo vloženih v sanatorije iz sredstev nezgodnega zavarovanja, skoraj polovica ne samo ne kapitalizira, temveč se nasprotno za vzdrževanje trošijo še visoke vsote. Mesto da se ta denar izda za tako potrebne bolnišnice v večjih mestih, je birokratska uprava iznašla za delavstvo doneči naslov »sanatorijske« v prepričanju, da bo s tem postala med delavstvom popularna. Zato se ne sme iskati vzrok deficita v socialnem zavarovanju v gospodarski krizi, temveč v slabem gospodarstvu uprave in samouprave delavskega zavarovanja. Vsi ti deficiti se morajo pokrivati sedaj na ta način, da se delavcem zmanjšujejo bolezenske dajatve.

Delavska okrevališča na morju

Uprava in samouprava SUZOR-a je nabavila v zadnjih letih v našem Primorju nekaj starih zapuščenih podrtij za dvakratno in trikratno vsoto njih vrednosti ter jih za še dražje zneske adaptirala v delavska okrevališča, da bi delavcem dokazala svoja socialna prizadevanja. Tako so v posesti SUZOR-a ti objekti:

1. na otoku Krku »Okrevališče Zagreb« za Din 1.955.900,
2. na otoku Rabu »Okrevališče Jadran« za Din 402.350,
3. na otoku Rabu »Okrevališče Solija« za Din 900.000.

Vzdrževanje vseh teh okrevališč zahteva letno okoli 1.500.000 Din ter pada na breme okrožnih uradov, ki krijejo te stroške iz svojih dohodkov iz bolezenskega zavarovanja. Vsi ti objekti niso danes vredni niti polovice vloženega kapitala ter dejansko tudi ne služijo onim, katerim so namenjeni, ker delavec danes ne more iti na oddih na morje. Niti delodajalec si danes ne more dovoliti bivanja na morju, kaj šele delavec, ki je uslužben pri tem delodajalcu. Če pogledamo v ta okrevališča, potem ne najdemo v njih niti enega starejšega delavca, kateremu je odpočitek potreben, temveč so »bolniki« v teh okrevališčih samo uradniki SUZOR-a in okrožnih uradov za zavarovanje delavcev, tipkarice in manikerke, ki se prisilno pošiljajo tja na oddih, da poslopja ne ostajajo pusta. V teh okrevališčih je za časa sezone silno veselo, paradiža se v modernih in najbolj elegantnih pižamah, delavec pa — on mora biti srečen in zadovoljen, da ima »svoje« okrevališče na morju in da se uprava ter samouprava tako skrbita zanj.

Ko sem predlagal g. gen. direktorju Glaserju, da zapre ta delavska okrevališča vsaj za čas gospodarske krize ter da se denar za njih vzdrževanje uporabi za boljše zdravljenje bolnikov, sem bil s svojim predlogom zavrnjen. Vse kaže, da se je uprava bala, da bi izgubila popularnost med delavstvom ter da je ponosna na svoja okrevališča, a da tudi ni računala s tem, da mora tako gospodarjenje povzročiti propad delavskega zavarovanja.

Teh par primerov dokazuje, da bi morali v samoupravo delavskega zavarovanja priti ljudje, ki bi napravili konec vsakemu šarlatanstvu, egoizmu in politiki ter ki bi razkrili to iluzijo, da za upravo te človekoljubne ustanove, ki ima z zakonom zago-

tovljene milijonske dohodke, ni treba strokovnega gospodarskega znanja in življenjskih izkušenj. Nedopustno je, da s tem ogromnim delavskim premoženjem upravljajo še naprej ljudje, ki nimajo nobene zveze z gospodarstvom in ki niso sposobni, da bi v svojem lastnem gospodinjstvu nekaj ustvarili. Ne sme se to premoženje za-

upati še nadalje ljudem brez strokovnega znanja, da z njim se naprej birokratsko upravljajo ter pred očmi vseh interesentov težko zbrano premoženje uničujejo. Kdo bo kriv, kadar bo treba delodajalce zopet pozvati, da znova plačajo že enkrat plačano imetje, da se reši delavsko zavarovanje?»

Zahteve naših kmetovalcev Občni zbor Kmetijske družbe

V soboto je bil občni zbor Kmetijske družbe, ki je bil primeroma slabo obiskan, ker niso dobili delegati znižane železniške vožnje. Občni zbor je bil mestoma zelo vihar in je odkril tudi mnogo zelo neveselih dejstev. Tako ima »Kmetovalec«, edino strokovno gasillo slovenskih kmetovalcev samo okoli 6000 naročnikov, kar je obupno malo. Tudi stare poštenosti ni več in družba je bila oškodovana za 20.000 Din, ker so ji nekateri pošiljali fižol, med katerega je bilo zamešano kamenje. Kako naj se dvigne izvoz naših deželnih pridelkov pri takšni nesolidnosti, je uganka, ki je ni težko rešiti. Po pravici se je tudi grajalo, da dobi Savez arabskih zemljoradnikov od ministrstva 150.000 dinarjev subvencije za svoj list, dočim ne daje isto ministrstvo za »Kmetovalca« niti pare subvencije. Mnogo hrupa je bilo tudi zaradi tako imenovane »konjske afere«, ki pa ni dokazala nič drugega, ko da je tudi izvoz živine brez trgovcev nemogoč.

Koncem zborovanja so bile sprejete resolucije, v katerih se med drugim zahteva: Cene se morajo dvigniti vsem kmetijskim pridelkom in ne le pšenici, ker bi bili drugače oškodovani kmetovalci pasivnih pokrajin.

Kmetijski dolgovi znašajo v Sloveniji 1200 milijonov, pripisane, a še ne plačane obresti za te dolgove pa 200 milijonov. Z dosedanjim znižanjem obresti kmetu ni pomagano, ker so zaradi padca cen njegovi dohodki za te obresti pre nizki. Radikalna razdolžitev s pomočjo države ali PAB je nujna, pri čemer naj se upošteva: obresti za dolgove smejo znašati največ 4%, amortizacija največ 1%. S konverzijo treba pomagati dolžnikom.

Zadruga in izvoz živine

Dodatno k poročilu o občnem zboru Kmetijske družbe smo prejeli iz trgovskih izvoznih krogov še naslednje pripombe.

Kakor je znano, je izvoz živine za posamezne države kontingentiran in dodeljuje izvozna uverenja interesentom Urad za nadzorstvo izvoza živine v Beogradu. Tudi Kmetijska družba prosi in dobi vsak mesec dovoljenje za izvoz dveh vagonov živine, ki jih tudi redno izvažajo, čeprav z izgubo. To pa dela po pojasnilih tajnika Kmetijske družbe zato, da drži cene na domačem trgu. No — in to je tista umetnost, ki smo jo hoteli omeniti: s tem, da nakupi Kmetijska družba mesečno samo dva vagona živine, drži cene živini v vsej Dravski banovini na določni višini!

Toda to le mimogrede! Važnejši je izpad nekega delegata, ki se je povzpela do trditve, da dobi Kmetijska družba danes v dobi slabe konjunktore z lahkoto kontingent, ko pa bo konjunktura za izvoz živine ugodnejša, bodo kontingent dobili zopet trgovci. Ali je govorila iz delegata nepoučenost, ali pa je govoril tako namenoma, ne vemo. Dejanski položaj je namreč čisto drugačen. Urad za nadzorstvo izvoza živine v Beogradu izdaja vsak mesec dovoljenja za izvoz živine po določenem ključu, in sicer: 40% kontingenta dobijo izvozniki-trgovci, 40% zadruga in 20% proizvajalci, in ta visoka kvota se ne sme odstopiti trgovcem — in se tudi ne odstopa — razen v primerih, če zadruga in proizvajalci tega kontingenta ne izkoristijo. Da ga pa ne izkoristijo le v času slabe konjunktore, je jasno, in takrat pride na vrsto — trgovec izvoznik, da s svojo strokovno usposobljenostjo in znanjem tudi v slabih prilikah pokaže in dokaže, kaj zmora izvozna trgovina, ki tudi v času slabe cene na inozemskih trgih omogoča našemu kmetu, da more vnovčiti svojo živino.

Še lepše je s tisto točko resolucije, ki pravi, naj se v Dravski banovini dovoljuje kontingent za izvoz živine le centralnim kmetijskim nabavno-vnovčevalnim zadrugam, ker so le te zadruga sposobne izvoz živine tako urediti, da se z njim regulirajo tudi cene na domačem trgu. Zato naj se v Dravski banovini ves pripadajoči kontin-

gent dodeli Kmetijski družbi, ki da je edina pozvana, da uravnava cene.

To je posebno zanimivo: **monopol in cene!** Tako je ceno res lahko uravnavati, brez konkurence seveda. Odriniti trgovca-izvoznika in potem diktirati ceno! V takem primeru bi bilanca Kmetijske družbe pri izvozu živine gotovo ne izkazovala 16 tisoč Din izgube! Kako bi pa brez monopola učinkovito uravnavala Kmetijska družba ceno živini, ki pa je odvisna od nešteto faktorjev, zlasti pa od cene na inozemskih trgih in prav nič od diktata Kmetijske družbe, si pa res ne moremo predstavljati. Ali morda tako, da bi plačevala višje cene, kakor bi jih dosegala v inozemstvu, kakor je to delala do sedaj? To bi bilo prav tako kot s tisto kačo, ki je bila lačna in je začela žreti samo sebe pri repu, da je nazadnje ni nič ostalo. Ali pa namerava morda prodajati trgovcem izvoznice za živino, kakor je to napravila s konjskimi izvoznici?

In monopol! Izvoz živine zahteva od izvoznika prav izdatno visok obratni kapital, ki bi segal v težke milijone, če bi bil izvoz monopoliziran v eni roki. Iz debate o konjski aferi pa smo zvedeli, da ni imela Kmetijska družba niti toliko kapitala, da bi bila mogla izvoziti 57 konj v Nemčijo. Tako je po pojasnilih na občnem zboru prišlo do tiste čudne kupčije s konjskimi izvoznici, ki bi se jim bila pri dobri volji Kmetijska družba lahko izognila. Saj je vedela že prej, še preden je zaprosila beograjski urad za nadzorstvo izvoza živine za dodelitev konjskih izvoznice, koliko denarja ima v svojih blagajnah in če bo ta zadostoval za izvoz takega števila konj.

No, upamo vsaj to, da je tistih 50 tisoč dinarjev, ki jih je moral plačati trgovec izvoznik Kmetijski družbi za konjske izvoznice, razdelila ta med kmete, ki so prodali svoje konje dotičnemu izvozniku in tako izboljšala prodajno ceno. Kot samozvan regulator cen je družba to gotovo napravila! Slišali pa smo, da je bilo veliko konj kupljenih tudi zunaj naše banovine in izvoženih z izvoznici, ki so bile določene za našo banovino in dodeljene Kmetijski družbi.

Ze več zadrug je poskušalo z izvozom

živine, zlasti zadnja leta, ko jih je sistem izvoznice spravljal na to nevarno pot. Več jih je že nehala pošiljati, ker so se pošteno opekli in tako dokazale, da niso sposobne za tako izvozno trgovino. Zato naj zadruga ostanejo pri pravem zadržnem delu, in naj jim država mogoče podari še nov privilegij, da bodo kar stalno dobivale polovično vožnjo za udeležence svojih občnih zborov. A kaj ko bi zahtevale enak privilegij tudi trgovske izvoznice družbe?

Taksa za trgovske knjige

Dayčni oddelček finančnega ministrstva je na zahtevo beograjske trgovinske zbornice izdal pojasnilo, da je obvezna taksa po tar. post. 167 taksne tarife samo za one trgovske, bančne in druge knjige, ki jih mora trgovec voditi po predpisih trgovinskega zakona. Taksa po tar. post. 167 znaša 1 Din za vsak list v knjigi. Če bi trgovec vodil tudi druge knjige in bi želel, da se mu potrdi tudi te knjige, potem mora tudi za knjige plačati takso 1 Din za list.

Trošarina na električni tok treba odpraviti

Pretekli teden je bila plenarna seja Združenja elektrotehničnih obrtov za Dravsko banovino. Po izvolitvi uprave, katere predsednik je sedaj g. Perčinlić, je bila sprejeta soglasno resolucija, v kateri se ugotavlja:

Trošarina na električni tok, ki znaša pri razsvetljavi 0-70 Din, pri pogonu pa 0-10, odn. 0-05 Din za KWH, je povzročila padec konsuma. Električni tok, ki je postal že potreba najširših ljudskih krogov in prodril v naše vasi, danes podoželsko ljudstvo ne zanima več, ker je predrag. Zaradi pobiranja in zaračunavanja te trošarine se je povišala režijska elektrarn od 12 do 30% ter senvesticije ne amortizirajo več. Padel je tudi konsum toka za pogon. Vsa elektifikacija dežele je zaradi te trošarine zastala. Od tega trpi vsa gospodarska moč dežele. Zato je nujno potrebno, da se trošarina na električni tok odpravi, ker bo napredek elektifikacije desetoro nadomestil državne dajatve iz drugih virov.

Nujno je želeli, da bi ta krepko utemeljena zahteva naših elektrotehničnih strokovnjakov našla tudi polno upoštevanje.

Zadolžitev Bolgarske

Skupna zadolžitev Bolgarske znaša 26 in pol milijard levov, t. j. približno 13 in pol milijard Din, kar pomeni zadolžitev 2.100 Din na glavo prebivalca. Od balkanskih držav je bolj od Bolgarske zadolžena Grčija, kjer znaša zadolžitev na glavo prebivalca 3000 Din. Zunanji dolgovi Bolgarske znašajo 19-3 milijarde levov, od česar odpade več ko polovica na predvojne dolgove. Obrestna služba za predvojne dolgove v tujni je bila znižana l. 1934. na 250 milijonov levov, dočim je zahtevala še l. 1931. 1.120 milijonov levov.

Šest milijard Kč za javna dela

Javna dela v Češkoslovaški za odpravo brezposelnosti so se pričela v preteklem mesecu. Za te državne in samoupravne investicije je vlada določila 5.700 milijonov kron. Dve milijardi od te vsote je odobril državni proračun, 1800 milijonov znaša izredni kredit, 900 milijonov so zagotovile deželne samouprave, eno milijardo pa okraj in občine. Za ostale produktivne zaposlitve mimo velikih del ima socialno ministrstvo na razpolago 70 milijonov Kč, 25 milijonov pa veljajo že prej odobrena nujna občinska dela, kjer plača država mezdo, in 54 milijonov odobrena cestna popravila. Male samouprave imajo za začetna dela 450 milij. Kč odprtega kredita.

Poljska vlada in karteli

Na Poljskem morajo karteli pred svojo uradno registracijo regulirati cene. Od časa do časa pa vlada strogo kontrolira, če so cene od kartelov pravilno določene. Zaradi te stroge kontrole vlade so bile v zadnjem času cene raznih industrijskih izdelkov znatno znižane. Tako so bile znižane cene skoraj vseh industrijskih izdelkov, ki jih potrebuje kmetovalec. Nadalje so bile znižane cene za električne žarnice, raznih elektrotehničnih predmetov, radijskih potrebščin, železnih in betonskih cevi. Sedaj pa so bile znižane tudi cene keramičnih izdelkov, kadi za kopanje, lopat, motik, žebelj, papirja, kovin, karbi, da, sode, celuloze, svinčnikov itd.

Pripomniti je treba, da je poljska vlada odbila celo vrsto prošelj za registracijo kartelov, kakor hitro je bilo na podlagi uradnih ugotovitev dognano, da je nastal kartel samo iz razloga, da poviša cene.

Politične vesti

Konferenca stalnega sveta Male antante ne bo dne 20. t. m. na Bledu, temveč dne 22. junija v Beogradu.

Verifikacijska debata se je začela v skupščini v petek dopoldne z velikim govorom notranjega ministra Velimirja Popovića, ki je predvsem govoril o nasiljih in o nezakonitostih, ki jih je zagrešila opozicija. Opisal je tudi razne krvave dogodke po volitvah, ko so se nahujskani kmetje uprli orožnikom ali jih celo napadli ter je bilo pri tej priliki več kmetov ubitih in ranjenih, a tudi več orožnikov je dobilo več ali manj težke poškodbe.

Od slovenskih poslancev je govoril dr. Režek, ki je zlasti poudarjal, da je dobila Jevtičeva lista približno toliko glasov, kakor SLS pri volitvah leta 1927.

V soboto je govoril pravosodni minister dr. Kojić, ki se je bavil predvsem z deklaracijo opozicije. Verifikacijska debata se danes v torek nadaljuje.

Dr. Beneš je dal novinarjem pred svojim odhodom iz Moskve izjavo, v kateri je med drugim dejal. Z nastopom Hitlerjeve vlade je postala udeležba Rusije v evropski politiki vedno bolj nujna, da se ohrani ravnovesje sil. Z egoističnega češkoslovaškega stališča je za kolektivno varnost, in zato je bil vedno za vzhodni pakt in za naslonitev na Rusijo. Dr. Beneš je mnenja, da bosta prihodnji dve leti odločilni za mir. Upa pa, da bo mir obvarovan.

Med rumunskimi politikami se vodijo pogajanja, da bi vlada Tataresca odstopila, mesto nje pa pod vodstvom Titulesca nastopila koncentracijska vlada.

Po novem rumunsko-sovjetskem paktu se bo Sovjetska Rusija zavezala, da bo branila rumunske meje. Pakt pomeni tudi praktično priznanje rumunske Besarabije po Sovjetski Rusiji.

Italijanski listi pišejo, da ima Italija že po pogodbi iz leta 1926. nesporno pravico, da zgradi železnico, ki bi vezala obe italijanski koloniji skozi abesinsko ozemlje. Zato pa ima tudi pravico, da od Abesinije izsili dovoljenje za gradnjo te železnice.

Italijanski listi so ustavili svojo kampanjo proti Angliji. Sodijo, da je ta izprememba posledica bivanja italijanskega londonskega poslanika Grandija v Rimu, ki je vladne kroge prepričal, da ima Italija od te kampanje le škodo.

»Daily Telegraph« pozivlje predsednika vlade Baldwin, da razbije Mussolinijevo iluzijo, kakor da bi bilo mogoče preplašiti Društvo narodov. Avtoriteta Društva narodov se mora na vsak način ohraniti in zato mora Baldwin z novo deklaracijo naglasiti, da se morajo vse pogodbe, ki izvirajo iz pakta Društva narodov, spoštovati. Nekateri drugi angleški listi pa na naravnost pišejo, da je treba Italiji pokazati pest.

Dopisnika »Chicago Tribune« je italijanska vlada iz Italije izgnala, ker je svojemu listu poročal, da v Italiji niso prav nič navdušeni za pohod proti Abesiniji.

Nemški veleposlanik v Rimu ima skoraj vsak dan daljše konference z italijanskim državnim podtajnikom Suvichem, da bi dosegel zblizanje med Italijo in Nemčijo. Vse konference pa so bile dosedaj brezuspešne, ker ni moglo priti do soglasja glede neodvisnosti Avstrije in glede podonavskega vprašanja.

Vodjo čeških Nemcev Heinleina je te dni sprejel Hitler v Nemčiji, čeprav je bil Heinlein namenjen potovati samo v Švico. Poročilo o njunem dolgem razgovoru pričakujejo povsod z velikim zanimanjem.

Hitler je sprejel dr. Habichta, ki je prvo leto vodil silovito gverilo v Avstriji in radijsko kampanjo proti Dollfussu. Avdiencia pri kanclerju se zato smatra kot uvod v novo kampanjo.

Künschach, stari vodja avstrijskih krščanskih socialistov, je napovedal odkrit boj hajmverovcem. Na Dunaju je prišlo med njegovimi pristaši in hajmverovci do krvavih pretepov, tekmo katerih so bili 3 ubiti, nad 50 pa ranjenih.

Gömbös je izjavil, da je tudi on za to, da dobi Madjarska kralja, toda ta kralj mora biti čisto narodni kralj, ki se bo vedno zavedal svojih dolžnosti do naroda.

Kitajska vlada je po svojih veleposlaniških v Londonu in Washingtonu zaprosila Ameriko in Anglijo za pomoč proti osvajanju akciji Japonske. Kakor se poroča, bodo velesile prijateljsko opozorile Japonsko, da varuje neodvisnost Kitajske. Da ne bo to opozorilo nič zalego, je jasno že danes.

Senat Združenih držav je sprejel novi zakon o delovanju Nire z 41 proti 18 glasovom. Zakon ne dovoljuje več prisilnega dela.

Denarstvo

Belgijski rediskontni zavod

Belgijska vlada je ustanovila Institut de Reescompte et de Garantie, ki bo delal z Narodno banko in pomagal bankam in drugim podjetjem. Njegovo trajanje je določeno na pet let, more se pa tudi podaljšati. Kapital znaša 200 milijonov frankov, od katerega je 20% plačanih. Obrestoval se bo največ po 4%. Kapital so vplačali prvi belgijski denarni zavodi. Država jamči za obveznosti zavoda do zneska dveh milijard. Po statutih mora opravljati zavod vse posle za mobilizacijo kapitala, kreditiranje zavodom in slično. Za svoja posojila sme zahtevati zavod le za 1% višje obresti, kakor znaša obrestina mera Narodne banke. Novi zavod bo deloval složno z drugimi zavodi.

*

Srbska banka v Zagrebu je objavila bilanco za leto 1934. Bilančna vsota se je od 715 milijonov v letu 1931. znižala na 522 milijonov v letu 1934. Hranilne vloge so padle od 324 v letu 1933. na 290 milijonov v letu 1934. Reeskont se je zmanjšal od 121 na 112, tuji upniki pa od 45 na 29 milijonov dinarjev. Nove vloge so narasle od 132 na 238 milijona Din. Čisti dobiček banke znaša 0,75 in se ves prenese na nov račun. Leta 1931. je imela banka 9,5, leta 1932. pa 2-06 milijona Din čistega dobička.

Italijanski finančni minister je izdal dekret, s katerim se odtegne iz prometa ves srebrni denar. Kakor med svetovno vojno, bo odslej v Italiji v prometu samo papirnat denar.

Novi francoski finančni minister Regnier je 24 ur pred vstopom v Lavalovo vladno objavil v »Ouvreur« članek, v katerem je naglašal, da je frank ena najbolj zdravih valut in da zato Francija ne bo dopustila njegovega padca. Od inflacije je Francija itak tudi že imela preslabe izkušnje. Mednarodna stabilizacija valut bi bila v interesu vsega gospodarstva. V ta namen pa bi bilo potrebno, da Amerika in Anglija prilagodita svoji valuti francoskemu franku.

V prvi tretjini junija je odšlo iz Francije v USA za 91-24 milijonov dolarjev zlata. V vsem maju so znašale te pošiljke 111,6, v aprilu pa 30'99 milijona dolarjev. V letu 1934. je uvozila Amerika iz Francije zlata za 283'9, v letu 1935 pa že za 293'6 milijona dolarjev. V poldrugem letu torej skupno za 577'6 milijona dolarjev.

Po izkazu Francoske banke z dne 7. junija se je njena zlata podloga znižala za 1054, njena devizna pa za 903 milijone frankov.

Poljska vlada je obvestila vladu Zedinjenih sev. ameriških držav, da bo plačala dne 15. t. m. zapadli obrok vojnega dolga.

Devizni položaj Španije se je zaradi krize franka znatno zboljšal. Dočim je bilo treba v Madridu še pred kratkim čakati na do-delitev funtov in dolarjev do tri mesece, se sedaj dobe v par dneh.

Kanada bo ustanovila fond v višini 50 milijonov kanadskih dolarjev za okrepitev tečaja svojega dolarja.

Državni tajnik Hull je na njujorški konferenci ameriških pristaniških mest imel govor, v katerem je naglasil, da je čimprejšnja stabilizacija valut nujno potrebna. Šele potem bi bilo mogoče v resnici regulirati cene. Brez regulacije cen pa tudi ni mogoče poživiti zunanje trgovine.

Bilance

Beočinska tvornica cementa je dosegla lani 45 milijona Din čistega dobička in bo izplačala 8% dividendo, pa čeprav je izkoriščala samo 30% svoje kapacitete. To jasno dokazuje, da so ali cene cementa previsoke ali pa je delavstvo preslabo plačano.

Kranjska industrijska družba v Ljubljani izkazuje v skupni bilančni vsoti 199 milijonov in ob prometu 49,9 za leto 1934. 62 milijona dinarjev kosmatega dobička, prenos iz lanskega leta 0,7, donos obratov in posestva 49'2. Iz dobička preteklega poslovnega leta ne bo delila nikake dividende.

La Dalmatienne je dosegla v lanskem poslovnem letu 5'5 milijona frankov brutto dohodkov in 55.720 frankov čistega dobička, v obeh prejšnjih poslovnih letih pa je znašala izguba nad 8'7 milijona frankov. Občni zbor družbe bo 13. junija v Parizu.

Bilance največjih nemških bank v aprilu izkazujejo skupaj 7743 (v marcu 7737) milijonov mark, postavka upnikov 5817 (5750), dolžnikov 3685 (3758), vrednostnih papirjev 1553 (1492), zakladnih bonov 625 (574), menic 671 (664), od tega 362 (347) na državna posojila.

Osnutek hranilniškega zakona

Organizacija štednje in domačega kapitala je v času krize postala tem važnejša, ker je v tem času zastalo kreditno poslovanje. Zlasti so začutili potrebo te organizacije vse samoupravne hranilnice, ki ne delujejo samo na načelu dobička, marveč jim je smoter predvsem socialno humano delovanje. To velja zlasti za občinske hranilnice, ki hkratu uče najširše plasti ljudstva o pravi vrednosti hranjenja in jih varujejo malih škod. V našem času pa se čedalje bolj kaže, kolikšna škoda nastaja, ker še doslej ni izvedena ta organizacija z modernim zakonom. Občinske hranilnice nimajo zaščitnega naslova ter jim lahko tekmujejo tudi zasebni zavodi in banke, kar vzbuja zmedo med vlagatelji. Potrebno je, da se čimprej z zakonom uredi njihov delokrog in se jim določi razvojni temelji.

V ta namen se pripravlja zakon o hranilnicah, ki se v kratkem objavi. Zato je trgovski minister pozval vse zbornice in gospodarske korporacije, da predložijo svoje pripombe o osnutku zakona posvetovalnemu odboru za bankarstvo. V diskusiji o teh pripombah bo odbor spopolnil načrt in ga predložil za uzakonitev.

Dosedanji členi zakonskega osnutka označujejo hranilnice kot samostojne, javne kreditne ustanove, ki jih ustanavljajo občine ali skupine občin. Naslov hranilnica ali štedionica je ostalim denarnim zavodom prepovedan, prav tako se samo pri hranilnicah knjižice imenujejo hranilne knjižice.

Zavodi drugih vrst in s takim naslovom morajo naslov hranilnice opustiti v roku enega leta po uveljavitvi zakona. Izjema je edino Poštna hranilnica kraljevine Jugoslavije. V istem času se morajo vse prave hranilnice prilagoditi zakonu in morajo po regulativu iz leta 1844. ustanovljene banovinske in sreske hranilnice prevzeti občine mest, kjer jim je sedež, ali pa morajo likvidirati.

Ustanoviti se sme hranilnica le s pravno veljavnim sklepom občinskega sveta in nadzorovalnega oblastva za področje občinskih financ, dovolitev za poslovanje pa daje trgovski minister. Ustanoviteljica mora dati neomejeno poročstvo z vsem svojim premoženjem, vsemi dohodki in svojo davčno močjo za vse obveznosti hranilnice, ter dati zadosten početni obratni kapital. Poslovna

sredstva so razen obratnega kapitala do njega vrnitve rezervni fondi, ki nastajajo iz letnega čistega dobička, vloge na hranilne knjižice in tekoči račun, reeskont in lombard pa samo takrat, ako ni dovolj gotovine za izplačila vlog.

Hranilnice smejo sprejemati vloge ne-doletnikov, varovancev in oskrbovancev, gotovine samouprav, javnih, cerkvenih, samostanskih in korporacijskih fondov ter sodne depozite. Vloge na tekoči račun se morajo voditi ločeno od knjižnih vlog.

Zaupane vloge smejo nalagati samo v varne in tekoče posle. Dajati smejo posojila na nepremičnine, naše državne vrednostne papirje, državno zajamčene papirje, domače hipoteke, ročne zastave in dragocenosti, po eskontu državnih bonov, kratkoročna posojila svoji občini in za isto leto, na eskont in reeskont varantov in domačih menic z največ šestmesečnim rokom ter s podpisom treh oseb ali pravnih oseb ali tvrdk. Razen tega smejo hranilnice kupovati državne in državno garantirane vrednostne papirje, nalagati začasno prosto gotovino pri domačih javnopravnih denarnih zavodih in na žiro račun pri Narodni banki, kupovati potrebne jim nepremičnine za poslovanje, toda na javni dražbi, izvršilni ali v stečaju le takrat, če jim je za zavarovanje svojih terjatev nujno potrebno.

Hranilnice si smejo ustanoviti dražbalnice. Za posojila na nepremičnine, ročne zastave in dragocenosti ter na eskont drž. bonov in za posojila občini sme hranilnica uporabiti največ do 20%, skupaj največ 60% vlog na hranilne knjižice.

Opravljati smejo tudi nevtralne posle, blagajniške posle ustanoviteljice in njenih zavodov, dajatve, izplačila in druge posle svojih komitentov po prejšnjem zadostnem kritju in brez spekulacije, dalje smejo sprejemati v hrambo vrednostne papirje in druge vrednote.

Razen tega bodo hranilnice lahko ustanovile svoje zastavljalnice, če jih občine še niso ustanovile.

Končno se ustanovi Zveza hranilnic, v kateri se morajo vse organizirati in ki ji predpiše poslovnik trgovski minister šest mesecev po uveljavitvi zakona. Za nadzorstvo postavi minister vsem hranilnicam komisarije iz vrst državnih uradnikov.

Ljubljanska uvoznina in trošarina

III.

Uvoznina

Steklo in stekleni izdelki:

navadno, okensko, izložbeno, cevke, brušeno, posoda iz navadnega stekla, kuhinjska in namizna posoda, ornamenti, razpršilci za parfem in podobno 0'40, fotografske plošče in zrcala v okviru 1'50 za kg.

Barometri, termometri in optični izdelki, naočniki 10 Din za kg.

Žarnice:

do 15 W proste, od 15 do 75 W 1 Din, nad 75 W 2 Din za kos.

Filmi in fotografski papir:

filmi za javno predvajanje razen čisto kulturnih 100 Din za film, nemi in poučni plačajo 50 Din manj.

Papir in izdelki iz papirja in kartona:

navadna lepenka 0'02, časopisni in tiskarski papir, navadni pisalni in risalni, zavojni, vrečice, za špecerijo in grob karton po 0'03, konfekcioniran barvan, kopirni, napojen, kuverte, pisemski, vse vrste kartonažnih izdelkov, boljše papirne vrečice, krepni, staniolni, tapetni, pergamentni, celofan, preparirana lepenka, šablone, geografske karte, papirne imitacije usnja, prevleke, povosčena in druga platna za knjigoveško stroko, papir posut s smirkom, papirne tapete in preproge itd. 0'50 Din za kg.

Tiskovine vseh vrst, poslovne knjige, šolske potrebščine, slike, podobice, razglednice, reklamno blago, konfeti in slično 1'50 Din za kg.

Časopisi in periodične tiskovine so proste uvoznine.

Plutovina:

navadna 0'07, izdelki iz plutovine za predelavo 0'25, gotovi izdelki 0'75, suhe morske gobe 7'50, za industrijo in predelavo 3 Din za kg.

Manufaktura:

bombaž in sirova volna, vse preje iz bombaža, lanu, konoplje, sirove, beljene ali barvane, tudi z drugim materialom sukanec ter sukanec za industrijo in obrt po 0'30 za kg, isto za trgovino po 0'50 Din za kg,

tkanine in pletenine iz bombaža, lana, jute, konoplje, linolej v kosih, ki se prodajajo na meter, izdelki iz teh tkanin, obrisače, posteljna pregrinjala, žepni robci, tekači po 0'50 za kg,

tkanine in pletenine iz polvolne in volne v kosih za prodajo na meter po 1 Din za kg, priprosto delavsko perilo po 1 Din za kg, boljše perilo po 2 Din, modno perilo, nogavice, rokavice, naramnice, kravate itd. po 4 Din za kg, izgotovljene obleke iz bombaža po 8 Din, iz volne ali polvolne po 12 Din, prešite odeje in boljše posteljna pregrinjala po 3 Din za kos, odpadki po 0'10, stare krpe po 0'01.

Svila, naravna in umetna polsvila ter izdelki iz njih:

svilena preja in šivalna svila za industrijo in obrt 1 Din, za trgovino 5 Din, tkanine in pletenine od polsvile in umetne svile v kosih, ki se prodajajo na meter, rute in svileni sukanec po 5 Din, tkanine in pletenine iz naravne svile, žamet, pliš, 15 Din, vse za kg, izdelki iz tkanin in pletenin (polsvilenih, umetne ali naravne svile, žameta ali pliša) 25 Din za kg,

prešite polsvilene ali svilene odeje po 10 za odejo, polsvilene in svilene zavese po 20 Din za kg, svilene in polsvilene kravate 20 Din za kg,

naramnice, podveze in slično z dodatkom svile 10, polsvilene in svilene rokavice in nogavice po 15 Din za kg.

Za polsvileno blago se smatra blago, ki ima nad 10% svile, za svileno, ki ima nad 50% svile.

(Dalje prihodnjič.)

Že v 24 urah

barva, pleštra in ko-mišno snaili obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlozika srajce, ovratnike in manjete. Pere, suši, munga in lika damsko perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8. Telefon št. 22-72.

Dobave-licitacije

Delavski dom v Ljubljani razpisuje do 22. junija dobavo enega stroja za lupljenje krompirja, 180 m blaga za spalne obleke in 20 parov copat.

Gradbeni oddelk Direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 21. junija ponudbe o dobavi ploščatega in okroglega železa ter o dobavi kretniškega lesa. — (Pogoji pri oddelku.)

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 27. junija ponudbe o dobavi 30.000 opek, 4 aparatov za napajanje lokomotivskih kotlov, raznega električnega materiala, 5000 kg cementa, 2 kovaških nakoval, 1 štajerskega škripeca, 3 kovaških žeravnic ter 24 gasilskih aparatov.

Komanda podmorniške flotilje sprejema do 25. junija ponudbe o dobavi 345 kg jeklenih zakovic, 4200 vijakov, 650 matic, 2200 kg asfaltnega laka ter večje množine elektrod.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 25. junija ponudbe o dobavi 50.000 opek, 100 ton negašenega apna, 500 ton portland-cementa, 250 m² cementnih ploščic, 400 m³ kamenja, 5000 francoskih opek in 5000 žlebnjakov.

Dne 22. junija bo pri Upravi drž. monopolov v Beogradu ofertna licitacija za dobavo 24.500 kg kromovega kartona; dne 27. junija za dobavo 31.200 kg žebeljev; dne 29. junija za dobavo 870.000 m pločevinastih spojki.

Dne 21. junija bo pri Komandi mornarice v Zemunu licitacija za dobavo 6 dežnih oblek; dne 24. junija za dobavo 6500 kg usnja in dne 23. julija za dobavo 12.000 m sukna.

Dne 22. junija bo pri Generalni direkciji drž. žel. v Beogradu ofertna licitacija za dobavo 500 m³ borovega in 185 m³ jelkovega lesa; dne 5. julija za dobavo raznega rezanega lesa; dne 6. julija za dobavo generatorjev, aparatov in drugih delov za električno razsvetljavo; dne 15. julija pa za dobavo akumulatorjev in drugih delov za električno razsvetljavo vagonov.

Dne 27. junija bo pri ekonomskem oddelku Generalne direkcije drž. železnice v Beogradu ofertna licitacija za dobavo 575.000 kilogramov bronce. (Pogoji pri strojnem oddelku Direkcije drž. žel. v Ljubljani, soba št. 194, vsak delavnik med 10. in 12. uro.)

Pri vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu bodo naslednje ofertne licitacije: dne 27. junija o dobavi elastik-gume, dne 1. julija o dobavi ribjega olja, mineralnega olja, govejega loja, cerezina; dne 4. julija o dobavi medenine; dne 5. julija o dobavi firneža, cinkovega belila, raznih barv, sikativa, grafita, kalcinirane sode, terpentina, kred, laka itd.

Prodaja kosti. Dne 21. junija bo pri Komandi 4. planinskega bataljona v Ljubljani javna ustna licitacija za prodajo 200 kg govejih kosti. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi, vojašnica Vojvode Mišića.)

Minerska komanda Kumbor sprejema do 25. junija ponudbe o dobavi raznega orodja in naprav.

Pri Vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu bodo naslednje ofertne licitacije: dne 24. junija za dobavo 4700 kg žebeljev; dne 25. junija za dobavo 4500 kg cinka, 1000 kg silicijevega bakra, 200 kg magnezije, 300 kilogramov železne in aluminijeve legure, 100 kg praška za desoksidacijo aluminija in 300 kg praška za desoksidacijo brona in medenine; dne 25. junija za dobavo 7840 kg cinkaste pločevine; dne 27. junija za dobavo 7500 kg jekla, 10.000 kg usnja; dne 2. julija za dobavo 12.000 jekla, 20.000 kilogr. konoplje ter za dobavo 1000 m² klobučevine.

Prodaja cinka. Dne 27. junija bo pri ekonomskem oddelku Generalne dir. drž. žel. v Beogradu ofertna licitacija za prodajo 120.000 kg starega cinka (Pogoji pri strojnem oddelku Direkcije drž. žel. v Ljubljani, soba št. 194, vsak delavnik med 10. in 12. uro.)

Likvidacije

Mestna hranilnica v Kočevju je prešla v izvenstečajno likvidacijo in poziva upnike, naj prijavijo vse terjatve v treh mesecih. Za upnike knjižnih vlog je prijava potrebna le v primeru, ko želijo boljši izplačilni red ali večji znesek in posebne pravice.

Posojilnica (Hitelsko-zvečezet) v Martjanjih v likvidaciji naznanja, da izplačuje vloge še do 31. decembra 1935. Nedvignjene vloge se izroče občinskemu ubožnemu skladu.

I. Produktivna zadruga krojačev v Celju, r. z. z o. z. v likvidaciji, poziva morebitne upnike, da ji prijavijo svoje terjatve.

3. mednar. hranilniški kongres v Parizu

Prvič v zgodovini so se sestale hranilnice vsega sveta l. 1924. na Mednarodnem hranilniškem kongresu v Milanu, ki naj bi pokazal važnost njihovega delovanja in skupnega nastopa, obenem pa omogočil izmenjavo izkušenj in idej, ki bi se mogle uporabljati tudi v drugih državah. Resolucije tega kongresa predstavljajo tako rekoč najvišje zakone, ki naj bi veljali za hranilnice vsega sveta, ker imajo mnogo več skupnih interesov in potreb, nego bi kdo utegnil misliti. Na tem kongresu, ki je zbral 354 delegatov iz 27 držav, so bili podani obširni referati, ki so neizčrpen vir izkušenj ne le za hranilnice, temveč deloma tudi za druge denarne zavode.

Drugi Mednarodni hranilniški kongres je zboroval l. 1929. v Londonu ob navzočnosti 432 delegatov iz 26 držav, III. kongres pa letos od 20. do 25. maja v Parizu.

29 držav na kongresu

Letošnjega kongresa so se udeležili zastopniki iz 29 držav, in sicer Avstrije, Belgije, Bolgarije, Brazilije, Velike Britanije, Čehoslovaške, Danske, Finske, Francije, Holandske, Irske, Italije, Japonske, Jugoslavije, Južne Afrike, Kanade, Luxemburga, Nemčije, Norveške, Nove Zelandije, Poljske, Portugalske, Rumunije, Švedske, Švice, Španije, Tasmanije, Urugvaja, Združenih držav S. A. Skupno je bilo število delegatov blizu 1500; zastopane so bile hranilnice iz vseh delov sveta, celo iz Avstralije.

Kako so cenili pomen kongresa hranilnic v raznih državah, je razvidno iz dejstva, da je šela češkoslovaška delegacija blizu 120 delegatov, nemška blizu 100 in tudi poljska 70 delegatov, čeprav upravlja jo poljske hranilnice le dvakrat toliko vlog kakor vse jugoslovanske hranilnice, ki so poslale samo 5 delegatov. Poljaki in zlasti Čehoslovaki so poslali tako številni delegaciji, ker so bili za oficialne jezike kongresa proglašeni vsi oni jeziki poleg francoščine in angleščine, za katere je to proglasitev zahtevalo vsaj 60 delegatov. Tako je bila dana vsem Čehoslovakom in Poljakom, razen tega pa Nemcem, Italijanom in Špancem prilika, da so mogli govoriti pred kongresom v svojem jeziku.

Jugoslavija je bila zastopana po podpredsedniku Hranilnice Dravske banovine v Ljubljani univ. prof. dr. Milanu Vidmarju, tajniku Zveze jugoslovanskih hranilnic dr. Vladimiru Murku kot zastopniku Mestne hranilnice ljubljanske, ravnatelju Gradske štedionice v Zagrebu M. Schwarzwaldu in tajniku Saveza štedionica kraljevine Jugoslavije dr. G. Račiču. Razen tega je bil navzoč tudi zastopnik Državne hipotekarne banke g. Vilimanović kot gost. Četudi je bila torej naša delegacija zelo maloštevilna, pa je vendarle ugotoviti napredek v primeri s prejšnjimi kongresi, ker so bili tokrat prvič na kongresu zastopani poklicni zastopniki iz Jugoslavije — zastopniki samoupravnih hranilnic. Delo naših delegatov sicer ni razvidno iz poročil, zato

pa so ves čas kongresa sodelovali v komisijah pri sestavljanju resolucij, ki imajo za Jugoslavijo in njene hranilnice deloma neposreden življenski pomen.

Jezikovno vprašanje

je bilo na kongresu rešeno na prav zanimiv način, ker veliko število delegatov ni imelo zadostnega znanja jezikov, da bi mogli slediti debati in eventualno tudi v njo posegati. Vsak govor se je moral prečitati v plenumu v francoščini in angleščini. Ako je delegat govoril v enem od ostalih 5 upoštevanih jezikov, se je govor sproti prevajal v angleščino in francoščino. Medtem, ko se je čital govor v drugem jeziku za plenum, so prevajalci ponavljali isti govor v ostalih 5 jezikih. Delegat, ki je želel poslušati tak jezik, je zavrtel na tablici ustrezno številko in je mogel poslušati svoj jezik s pomočjo slušalk, ki so bile nameščene na vsakem sedežu.

Sicer so bili delegati informirani o vseh referatih že pred kongresom, ker so vsi prejeli nacionalne referate k vsem 5 glavnim problemom, obenem pa generalne referate, izdelane na podlagi nacionalnih referatov. Ti referati so obsegali nad 1100 strani in navajajo bogate izkušnje hranilnic, zlasti iz časa krize, in iz njih se da mnogo črpati tudi za naše razmere. Zato se referati na kongresu niso prečitali in se je sklepalo skoraj izključno o resolucijah, ki pa so bile preje predelane v komisijah; zlasti predmeti: Hranilnice in krize, Garancija hipotekarnih posojil in Obrestna politika hranilnic so zahtevali mnogo vest-

nega in drobnega dela, preden so se sestavile definitivne resolucije.

Važnost resolucij kot navodil za poslovanje hranilnic in vladne ukrepe je poudaril pri otvoritvi kongresa senator André Lebert, predsednik francoske državne hranilniške zveze, z besedami:

»Naj bi resolucije nudile glavnim hranilniškim funkcionarjem v vseh državah in njihovim vladam praktične in koristne rešitve, ki jih iščemo skupno v interesu ustvarjanja narodnih prihrankov.« Predsednik Mednarodnega instituta za štedenje markiz Capitani d'Arzago je izrazil prepričanje, da »bodo naši zaključki našli odziv zunaj našega zborovanja«.

Kolikšno važnost so pripisovali kongresu vladni krogi francoske republike, je najbolje pokazala otvoritev kongresa samega, ki se je je udeležil poleg ministra javnih del in socialnega skrbstva Jacquiera sam predsednik francoske republike Lebrun. Najvišji funkcionar države je torej sam s svojo navzočnostjo potrdil pozdravni nagovor predsednika kongresa Join-Lamberta, ki je njegovo navzočnost imenoval dokaz o važnosti, katero pripisuje hranilništvu sam predsednik republike; obenem je g. Join-Lambert omenil, kako veliko vzpodbudo za delo nam prinašajo simpatije predsednika, ki ima tako temeljito znanje gospodarskih vprašanj in zna tako dobro oceniti pomen štedenja ne le v narodnem, temveč tudi v svetovnem gospodarstvu. G. Lambert je še podčrtal, da je francoska vlada nudila kongresu vso potrebno podporo brez pridržkov.

(Dalje prihodnjic.)

Doma in po svetu

Naš uvodnik o gospodarskem svetu je ponatisnil zagrebški »Jugoslovanski Lloyd« na uvodnem mestu, »Jutro« pa je v izveščku objavilo njegove glavne misli. Naš uvodnik o posledicah prenehanja uradniških plač je v celoti ponatisnil »Trgovački Vjesnik« v Zagrebu. Enako upoštevanje »Trgovskega lista« bi mogli navesti skoraj vsak teden. To v vednost onim trgovcem, ki so naročeni na vse mogoče liste, le na svoje stanovsko glasilo ne. Več zavednosti tudi v tem pogledu!

Za poslanika in opolnomočenega ministra v Madridu je bil imenovan šef konzularno gospodarskega oddelka v zunanjem ministristvu Stanoje Pelivanović. Imenovanje poslanika v Madridu bi se moralo izvršiti že davno, ker so zaradi neimenovanja zelo trpeli naši gospodarski interesi. Zlasti izplačilo naših zamrzlih terjatev v Španiji se je samo zaradi tega zavleklo. A tudi naš lesni izvoz je zaradi tega zelo trpel. Bilo bi zelo koristno, če bi se tudi v skupščini govorilo o tem, kakaj se je tako pozno imenoval poslanik za Madrid.

Za poslanika v Moskvi je bil imenovan šef upravnega oddelka v zunanjem ministristvu dr. Aleksander Bodi, ki je brat bivšega zagrebskega armij. komandanta.

Od poslancev, izvoljenih na Mačkovi listi, sta doslej dva predložila skupščini svoje pooblastilo.

Finančni minister je dovolil, da se začne graditi v Splitu banska palača, ki bo veljala 10 milijonov Din. Denar bo posodila Drž. hip. banka.

Novo kavarno in hotel odpre Dobrna v letošnji sezoni, ker se je obisk tega zdravilišča vsa leta večal. Hotel bo imel 65 sob z modernim udobjem.

Savska banovina si gradi nove bolnice in se te dni pripravlja otvoritev bolnic v Korenici, Gračacu in Splitu.

V Sarajevu je odbor mestne hranilnice sklenil, da poceni električni tok za obrtne delavnice od 2,80 na 1,80 dinarjev, hkratu pa tudi za trgovinske izložbe od 4,5 na 3 dinarje, kar so vsi sprejeli z velikim zadovoljstvom.

Krovna lepenka se bo v bodoče po naših železnicah prevažala brez 10 odstotnega dodatka voznine.

Sodne počitnice pri zagrebškem borznem razsodišču bodo od 16. julija do 15. avgusta.

Stavka v mariborski tekstilni tvornici Zelenka in drug se je končala. Trajala je samo 24 ur. Podjetje je pristalo na 8% povzvišanje medz ter se zavezalo, da bo v dveh mesecih sklenilo z delavstvom kolektivno pogodbo.

Konvencija o 40urnem delu je bila načelno sprejeta na seji Mednarodnega urada za delo. Sprejet je bil nadalje predlog italijanskega delegata, da se zaradi znižanja urnika ne smejo znižati tudi delavske mezde.

Britanski polkovnik Lawrence deluje sedaj v Abesiniji proti Italiji, kakor piše list »Ottobrec«.

Francija bo izgnala vse tuje delavce, in sicer najprej one, ki so zaposleni v pariškem področju, pozneje pa tudi one, ki delajo v provinci.

Francoska vlada je prepovedala vsako dobavo orožja Abesiniji.

Krupskaja, vdova Lenina, je baje pod strogim policijskim nadzorstvom, ker se je pridružila stari gardi komunistov, ki so nezadovoljni s sedanjo Stalinovo politiko.

Splošna stavka se zbog intervencije predsednika Roosevelta v Ameriki odloži, ker so rudarji že sprejeli njegov poziv.

Bivši komunistični poslanec Torgler, znan iz procesa zaradi požiga nemškega parlamenta, je bil izpuščen iz zapora. Kje se sedaj nahaja, nočejo povedati nemške oblasti. Baje je pristal na nar. socialistični program.

Nankinska kitajska vlada je izdala posebno odredbo, da prepoveduje bojkot japonskega blaga v vseh pokrajinah, in sicer s pripombo, da so potrebni prijateljski odnošaji.

Dva japonska bojna aeroplana sta se ponesrečila. Štiri osebe so bile ubite, več pa ranjenih.

Pri katastrofi nemške orožarnice v Rheinsdorfu je po francoskih in nemških poročilih nad dva tisoč ljudi mrtvih ali ranjenih.

Osební in tovorni vlak sta trčila 20 milj od Londona. Trije vagoni so bili popolnoma razbiti. Izpod ruševin so dosedaj izvlekli 15 trupel.

Tržna poročila

Italijanski mesni trg

»Morgenblatt« daje naslednji pregled o stanju na italijanskem mesnem trgu: Maja meseca je konsum mesa proti pričakovanju nazadoval, ker so se dvignile cene. Še bolj neugodno so razmere na svinjskem trgu. Rejci prešičev so zaradi previsokih cen koruze začeli na veliko prodajati svinje, da jim je cena silno padla. V Milanu, ki je odločen za svinjske cene, so padle

cene na 380 lir za stot in dosegle s tem rekordno nizino.

Koruzi v Milanu velja od 86 do 91 lir za stot, ki jo rejci prešičev ne zmorejo. Zato prodajajo tudi še nedopitane živali. Pa tudi vseh drugih krmil je malo. Vlada je sedaj spoznala, da je napravila težko napako, ko je omejevala uvoz koruze in je zato sedaj zvišala uvozne kontingente za koruzo Rumuniji, Jugoslaviji in Argentini. Njena odredba pa prihaja prepozno, ker je velik del prešičev že prodan in ker na drugi strani tudi primanjkuje deviz za večji nakup koruze. Odjem izdelkov mesne industrije je padel in zato so padle tudi cene, čeprav v Italiji cene nasplošno rastejo. Tako so padle cene za gnjat v Modeni od 850 do 900 na 825 do 875 lir za stot. Samo cene za mast in slanino so ostale neizpremenjene. Uvoz mesnih izdelkov raste in je dosegel v prvih letošnjih štirih mesecih 1.050.000 lir, dočim je znašal lani 666.000, predlani pa 507.000 lir. Padel pa je izvoz mesnih izdelkov. Po vrednosti je znašal ta v prvih štirih mesecih leta 1935 9,5, leta 1934 11,47, in leta 1933 15,78 milijonov lir. Zaradi vojnega konflikta z Abesinijo, s katerim se resno računa, pa je pričakovati, da se bo dvignil tako uvoz mesnih izdelkov kot tudi uvoz mesa. Seveda pa je tudi pričakovati, da se bodo jeseni cene precej dvignile, ker bodo na eni strani zaloge izčrpane, na drugi strani pa bodo zaradi dogodkov v Afriki potrebe večje.

Mariborski trg

Na sejem dne 11. junija je bilo prignanih 22 konj, 10 bikov, 96 volov, 364 krav in 33 telet, skupaj 525 živali. Cene so bile te (za 1 kg žive teže): debeli voli Din 2'75 do 3'50, poldebili voli 2 do 2'25, plemenski voli 2'50 do 3, biki za klanje 2 do 2'50, klavne krave, debele 2'25 do 3, plemenske krave 1'85 do 2, krave za klobasarje 1 do 1'25, molzne krave 2'25 do 2'75, breje krave 2'25 do 2'75, mlada živina 2'50 do 3'25, teleta 3'50 do 4 Din. Prodanih je bilo 247 komadov. — Mesne cene: volovsko meso I. vrste Din 8 do 10, II. vrste 6 do 8, meso od bikov, krav, telic 4 do 6, telečje meso I. vrste 8 do 10, II. vrste 5 do 6, svinjsko meso, sveže 8 do 14 Din za 1 kg.

Radio-Ljubljana

Sreda, dne 19. junija: 12.00 Iz mojster-skih operet (plošče) — 12.45: Poročila, vreme — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Instrumentalni solistični koncert na ploščah — 14.00: vreme, spored, borza — 18.00: Kar imamo, to vam damo (plošče po željah) — 18.20: Pogovor s poslušalci — 18.40: Čas, poročila, vreme, spored, obvestila — 19.00: Poslušajmo rog, igra g. Moravec — 19.30: Nac. ura — 20.00: Evharistične pesmi poje trnovski zbor — 20.50: Vse po domače, igra Kmečki trio (gg. Gregorc, Nachförg, Stanko), poje Sv. Banovec — 21.30: Čas, poročila, vreme.

Četrtek, dne 20. junija: 7.30: O zadružnem vnovčevanju kmetijskih pridelkov (Trček Franc) — 8.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice — 9.00: Versko predavanje (p. Regalat Cebulj) — 9.15: Čas, poročila — 9.30: Svetniku sv. Evharistije 11.00: Po naših slovenskih stezicah (Vl. Regally) — 12.00: Pisano polje, igra radijski orkester, vmes: čas, obvestila in harmonika solo (Stante) — 16.00: Naprej! koračnice na ploščah — 16.15: Ženska ura — 16.30: Zakleta Veronika. Pravljica zvočna igra po narodni legendi iz kamniške okolice. Napisal: Joža Vombegar, izvajal radijski dramski studio; režija ing. Pengov — 17.30: Odmevi iz davnih dni (plošče) — 19.30: Nac. ura — 20.00: Prenos iz Beograda — 21.30: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 22.00: Od vseh strani — za vse ljudi.

Petek, dne 21. junija: 11.00: Šolska ura: Kako boste najlepše preživeli počitnice (Vojko Jagodič) — 12.00: Imam dekle v Tirolah (narodne in jodlarske na ploščah) — 12.45: Poročila, vreme — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Nekaj taktov dobre volje, radijski orkester — 14.00: Vreme, spored, borza — 18.00: Simfonične slike na ploščah: Vesna: Simfonična slika — 18.20: Iz kulturnega življenja starih narodov (Franc Terseglav) — 18.40: Čas, poročila, vreme, spored, obvestila — 19.00: Odlomki iz zvočnih filmov (plošče) — 19.30: Nac. ura — 20.00: večer operne glasbe. Poje gđ. Zvonimira Zupčeva s spremljevanjem radijskega orkestra

Prihodnja številka »Trgovskega lista« izide zaradi praznika Sv. Rešnjega telesa šele v soboto, dne 22. t. m.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga sveže prazne kave, mlečnih dišav in rudniške vode

Točna in solidna postrežba! Zahtevajte cenik!

KLIŠEJE
vseh vrst po fotografijah ali risbah
Izvršuje najsolidnejše
KLIŠARNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13